

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Nicodemi Frischlini Rebecca**

**Frischlin, Nicodemus**

**Altorfii, 1611**

Actvs V.

[urn:nbn:de:bsz:31-138617](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138617)

dacem decet esse memorem

G.A. Novi. CH. Scitè igitur tu memor es. IS. Sa-  
tis historiarum est. G.A. admodum

IS. Eamus ergo intrò, quia potare mihi tecum col-  
lubet.

G.A. Lubet adepol & mihi tecum: nam quod ti-  
bi, idem & mihi lubet.

IS. Eamus ergo, atq; accumbamus, quoniam du-  
dum tempus est.

Vos rustici nunc ite domum: revocabo vos in cra-  
stinum.

CH. Sed non ad prandium, neq; ad carnam: ne er-  
retis forsitan.

## ACTVS V. SCENA I.

Eleafarus, Cario.

Senarii.

**H**Oc servi officium frugi atque boni est, face-  
re, quod

Ego persequor. Nam qui servum servare hero  
Benè postulat, illum multa in pectore suo  
Prudenter collocare oportet, quæ suo  
Placere hero presenti atq; absentì, censeat,  
Non somnolentus sit, non vecors, non piger:  
Aut si dormit, ita dormiat, servum us simul  
Se cogitet, & se officio exuscitet suo.

G 2 Ego

Ego certè, dum heri studeo negotiis,  
Somnum vix capio oculis, ita mecum gaudeo,  
Quod omnia tam prosperè heri evenerunt mihi,  
Quare domum maturandum nunc censeo:  
Neg. pigritia, aut somno multum hic dandum loci  
Sed ubi servi & cur nemo adhuc prodit & ubi nunc  
Illos perquiram in his tenebris & Hæm Sofia:  
Cario: tango hic ostium? pulsabo: ubi  
Estis vos & heus, ubi estis vos & ecquis aperit?  
C.A. Quis tam graviter pepulit fores? EL. Hæm,  
Cario (III.)  
Expergiscere, vigila. C.A. Vigilo. EL. surge ocy-  
C.A. Quid vis tam manè. EL. Surge, Camelos  
instrue,

Vt, cum opus illis fuerit, parati sint via.  
C.A. Curabitur. EL. Et probè. C.A. fiet. EL. sa-  
tin' hoc tibi

Mandatum & C.A. satè. EL. Operam queso da,  
ne pigrum (here.

Te, aut oscitantem inveniam. C.A. ne dubites  
EL. Ego hinc eo reversurus jam statim. C.A. abiit  
Hic, Proh Deum, quid homini in mentè venit, ut  
Tam subito velit ex hoc percommodo loco  
Recedere & Equidem si me quicquam penes in hac  
Re esset, ego mensẽ adhuc durare velim integrũ.  
Ad eò lauto sumus excepti heri convivio  
Sed quid agam, nisi quod jussus sum: Mos est he-

Gerendus. *Ab eo, cum domum redire, vero,  
Alto veterno has compensabo vigilias.*

ACTVS V, SCENA II.

Bathuel, Eleafarus, Mulier,  
Labanus, Rebecca.

*Septenarii, Trochaici, Catalectici.*

**C**Ur obsecro, tam manè hospes? an etiam hæc  
nocte commode

Dormivisti? EL. *Sic fatū. B.A. Cur igitur non  
quieveras* (loci

Paululum diutius? EL. *Non otium est. nihil hic  
Segnitia aut socordia. B.A. Non est segnities, de-  
bitam*

Operam dare somno. EL. *Est ita: sed nimis ho-  
mo nihili est: qui piger* (deces

Est: nimisq; id genus ego malè odi. *Vigilare con-  
Hominem qui sua vult conficere officia tempori,  
hau denim* (suum

Illum oportet expectare, dum tandem se herus ad  
Suscitet officiū. Nam qui libenter dormiunt, sine  
Lucro & cum malo quiescunt. B.A. *Sic est, ut di-  
cis: tamen* (somnia

Hoc velim interim cogites: frustra hominem in-  
Semet excruciare, ubi non opus est. quid enim  
causa erat

F 3 Cur

*Cut tam mane surgeres? ELE, rogas? qui tanto tempore*

*Nunc domo abssum: & quem domi summâ aviditate abhero Isaco*

*Expectarier scio, quomodo ociosus steterem?*

*Quid somnus prodest negotioso? mane negotium  
Si quid agere occeperis, totum deinde procedit diem.*

*B.A. Quid tu ergo in animo habes? EL. proficisci.*

*B.A. hodie? EL. Sic. MV. Hui, tam cito?*

*EL. Sic mea est sententia. B.A. at hospitium hic habebis quamdiu*

*Volueris: neque ullius sumptus me paenitet. EL.*

*Hoc scio:*

*(ret*

*Et re ipsa expertus id loquor: sed mea jam non te-  
Occasio, mi hospes, diutius hic ut frustra comorer,  
Et molestus sim tibi. B.A. Molestus mihi? nihil minus.*

*(gram.*

*Et si nobiscum maneat per mensem deinceps inte-  
EL. Utinam possem. B.A. quid vetat? EL. Tem-  
pus profecto est, ut domum*

*Redeam: quando bene successit hoc negotium,  
Proin*

*Dimitte me, ut vadam ad herum meum. MV.*

*At maneat mea filia*

*Per decem saltem dies adhuc nobiscum: postea  
Ibis, quod voles, EL. nimis longum fuerit tempus  
more.*

*MV. At*

MV. At mihi nimis breve opinor, B.A. non iniquum postulat (nisi ?)

Mater, quid decem dies incommodent ? Quin an-

EL. Quae so ne retardetis me; quando Deus vitam meam (meum)

Prosperè direxit. Dimittite me, ut ad dominum Redeam. B.A. Si tam pertinaci, & obstinato est pectore:

Age, vocemus filiam, ut videas, num hodie tecum vellet (tibi)

Hinc abire. Laban i voca eam. Nam neutra in re Difficultas à nobis erit: tibi despondimus:

Tibi desponsatam trademus, arbitrato nunc tuo, EL. Habeo vobis gratias, & ne feratis agrius

Festinationem hanc nostram, summis precibus vos rogo:

Sed venis Rebecca? B.A. Rebecca? quid me vis pater optime (brabe)

B.A. Scin heri te à nobis desponsatam esse filio A-

Cognati nostri Isaco? RE, Scio, B.A. Et te consensisse mihi?

RE. Novi factum mi pater, B.A. Vin' tu ergo cum hospite

Proficisci in Chanaan? RE. Volo, nisi quid in vobis mora est B.A

Prorsum nihil, filia. MV. Num ergo tu ibis cum illo? RE. Ibo a depol

Cur enim, nullâ obstante morâ, rem bene trans-  
actam diu

Differam? *BA.* Laudo, Tu conjunx, ut nunc factô  
opus est rei huic,

Deborã illi comitem adijunge: ceterisq; rebus eam  
Aditer instrue, ut cum abire volent, ne sitis in  
mora:

Nam novi mulierũ ego mores: dum moliantur, &  
Percomuntur, annus est. Sed quò tu abis Eleasare?

*EL.* Famulis, quod prius dicam, habeo. Continud  
hic adero. *BA.* probus

Hic est servus, & frugi, cui herus in tantum cura  
est suus.

Vt vir quenquam illi similem reperirier posse ar-  
bitrer. (peri:

*LA.* Neg, ego in vitã unquam meã fideliozem re-  
Cui negotia herilia plus cura sunt. *BA.* Sanè non  
parum

Irascor mihi, quod sinistram opinionẽ in pectore  
Suspiciaci, perperam de illo primum conceperim.

Quanquam satius est, interdum suspectos habere  
bonos, (dere.

Quàm malis & sceleratis hominibus nimium cre-

*EL.* Dissolvi ocys me: & quia nunc omnia exe-  
gi, qua erant

Exigenda mihi: neque quicquam restat, nisi sum-  
mum ut vale

Tibi

Tibi dicam: idcirco, optime Bathuel, tibi nunc  
& tua

Vxori, atq; adeò toti familiae gratias ago

Atq; habeo summas, & immortales: tum quod  
herum meum

Vestrâ affinitate dignum iudicastis: tum insuper  
Quod me erga & meos benigni, & hospizales ad-  
admodum

Vos omnes fuistis. Pro quibus beneficiis gratias

Vs vobis Deus dignas rependat, toto animo precor.

B.A. Gratum est quod mihi precaris, mi Eleasare:  
& rogo.

Vt voluntatem hanc nostram tenuem boni & a-  
qui consulas?

Atq; heris tuis salutem dicas nostrum nomine  
Omnium. EL. Faciam lubens, & ipsorum tibi vice  
Gratiam habeo. B.A. Sed quid dotis hero afferes  
tu mea

Filia? namq; honeste fieri non potest, ut eam sine

Dote perperiar transire in matrimonium. EL. Neg.

Volo, neque postulo, nec censeo. B.A. Sed non erit  
mibi

(Non,  
Probro, filiam sine dote nuptum collocare? ELE.

B.A. Quamobrem? EL. Quia dotem affert pul-  
cherrimam. B.A. At nondum est ei

Numerata. EL. Imò habet. B.A. Quamnam? EL.

Pudicitiam, Dei metum



Et parentum amorem, & cognatum concordiam,  
optimas

Ac pulcherrimas dotes. B.A. Vin' ergo tuisti do-  
tibus

Esse contentus: EL. Planissime modo pro pere ad-  
Ut maturo herum reditu exhilarem: novumque  
gaudium

Inopinanti primus objiciam. Sed veniunt. Sofia,  
Adduce huc camelos, ut meum conscendā: postea  
Fæminis opem ser subsidiariā. RE. Pater optime  
Barthuel, quibus verbis abitura gratias tibi agam  
Pro paternis in me atq; innumeris beneficiis? Fa-  
xit is,

A quo proficiscuntur, in vita mortalium, omnia  
Commoda, ut diu vivas, cum matre saluus & in-  
teger,

Et sine noxâ incolumis. B.A. benè vale, mea tu o-  
ptima filia:

Benè vertat Deum, quod ages? s; s; q; decem in mil-  
lia millium:

Et semen tuum obsideat tuorum portas hostium.  
RE. Vale mater mea. Plura non queo. MV. Vale  
filia optima.

Hec nequeo, quin lacrumen, B.A. Fer a quo ani-  
mo. MV. ultimus dies

Hic profecto illuxit: quo meam aspicio Rebeccu-  
RE. Ne fleas, mater: Nam quod Deum jubet, id  
nunquam malè Succedit,

*Succedit. Sed tu & frater valeat, Laban charif-  
sime.*

*LA. Soror es nostra: vale soror optima, sis in mil-  
lia millium,*

*Et semen tuum obsideat tuorum portas hostium.*

*RE. Ancilla & servi omnes benè valete benèq;  
vivite. (men.*

*Benè quaso inter vos dicatis, & mihi absenti ta-  
EL. lamne imus? RE. Maximè, quia nihil restat  
mora.*

### ACTVS V. SCENA III.

*Syrus, Labrax.*

*Octonarii.*

**Q**uomodo tu istuc dixisti, Labrax, Ismaelem  
nostro hero

*Minatum, nescio quid mali? LA. dictum ac sa-  
Etumputa Syre.*

*SY. Etiam patri suo maledixisse? LA. admodum:  
ut qui plumbeum*

*Eum scilueum, betaceum, delirum dixerit.*

*SY. O hominem audacem & improbum: Vs nus-  
quam dissimilis est sui?*

*Sed agebas etiam inter illos agitatum conuiuia.*

*LA. Quid ni agitatum? cum tot fuerint vocati  
ad cenam illam hospites.*

*SY. Qui-*

**SY.** *Quinam hospites? L.A. rogas? Parasitus  
 quispiam, de illo grege*  
**Præcipuum, SY.** *quinam? L.A. dicam tibi in auræ.*  
**SY.** *Istène. L.A. sic ipsissimus.*  
**SY.** *Est verissimile. Nam novi hominis ingenium:  
 cibum is soles*  
**E flamma petere, atque adeo summum hominis  
 censet in vita bonum.**  
**Alienâ quadrâ vivere, sed nulli præterea? L.A.  
 imò Chamus**  
**Alium quoq; secum adduxerat. SY. quemnam?  
 L.A. Babylonium hospitem**  
**Gastroden. SY. Cedo, quid istud hominû est? L.A.  
 Non nosti hominem Syre?**  
**SY. Non sanè. L.A. Ventriosus est homo, malis  
 præturgidû, (Squalidus:**  
**Aliquantulum ruffulus, crassus, dentes lupinos**  
**Truculentis oculis: homo pol. nugacissimus: SY.  
 Dignum hercule**  
**Patellâ operculum. L.A. Annon omnia benè in-  
 ter se congruunt? (labra**  
**SY. Apparet, nam vetus, vulgatumq; est adagiû,  
 Similes habere lactucas. L.A. ita est. SY. Sed hu-  
 meri quomodo**  
**Tui habent? L.A. quomodo? nisi miserè: nam pu-  
 gnis me miserum Chamus**  
**Penè occidit, vide ut labrum discidit. SYR. Ego  
 certè durium**  
Haud

Haud antiquam vapulavi ante hac. *L.A.* heq; ego:  
sed unum mihi Syre

Doluit precipue. *SY.* Quidnam? *L.A.* Quod mihi  
non referre licuit

*SY.* Quae hercle Labrax: si tibi potestas, in istorum  
hominum gregem

Daretur: quid ageres cum illis? *L.A.* Exemplum  
ut essent omnibus,

Probe curarem. *SY.* Quomodo mi Labrax? *L.A.*  
Rus hinc abstraberem eos:

Atq; ibi sive admo verem & vomeri: fumi atq;  
pollinis

Coquendo pleni sint faxim, & molendo: tum eti-  
am praeter haec (deniq;

Meridie ipso facerem, ut stipulam colligans: tam  
Excoctos redderem atque atros, quam carbo est.

Atq; utinam mihi (meam  
Hic aliquis, ex illorum grege detur nunc obviam:

In quem iram omnem, dum hac agritudo recens  
est. *SY.* 'st, tace.

*L.A.* Quid est? *SY.* Procedit huc venator qui spem  
am, viden? *L.A.* ubi?

*SYR.* In angiportu illo: nescio quid solum secum  
murmuret,

Mihi videtur adhuc ebrius ex hesterno convivio  
Nam membra ei titubant, *SY.* Observemus ho-

minem, quam rem gerat.

ACTVS

ACTVS V. SCENA IV.

Chamus, Labrax, Syrus.

Senarii.

**A**Tat, data hercule à Gastrode verba sunt  
Mibi, nimis me heri bibisse sentio.

Vicit Gastrodes: vicit vinum, quod bibi,  
At dum accubabam, cyathis Gastrode prior  
Potiorque futurus esse videbar, nam minus  
Certè senem credebam capere, quàm virum  
Valentem, industrium, indefessum, strenuum.

L.A. Audin', qua loquitur carnifex? satin' tibi  
Videtur magnificus? SY. Imò etiam maleficus.  
Sed tace, & hanc rem gere. CH. Verùm postquam  
homo me sibi

Parem esse vidit: protinus ingentem arripit  
Cantharum: eumque madidum vino longè optimo,  
Mibi prabit, exhaurit: rursum opplet, dat mihi.  
Hunc cantharum, oportuit me binis haustibus  
Vacuare: usque lacruma dum profuerent mihi.

L.A. Disciplinam vide venaticam. SY. Ab tace,  
CH. Egone pro tanto beneficio ingratus seni  
Homini videar, vicissim illi alium cantharum  
Propino, respondet mihi fideliter,  
Mox, propter commodam valetudinem heri  
Mei, propinat insuper alterum mihi.

L.A. Qui istic novus mos est, Syre? SY. Nescio tu,  
Labrax, L.A. Ne-

IV. LA. Nescio me hercle. SY. Sic solent nunc aulici  
Superi litare, pro valetudine bonâ  
Suorum principum, hæc vota illorum: hæc præces.  
Sed auscultemus exitum convivii.

CH. Vbi etiam istum vacuavi cantharum: mihi  
Adhuc videbar sobrius: at cum surgerem,  
Eccè neq; lingua, neq; pes officium suum  
Faciebat. Quare in lectum me conferens,  
Desertui in multam lucem. SY. Exemplum vide.  
Isti, dum sanitati principum student  
In morbos incidunt, podagram, chiragram, hy-  
dropem,

Dolorem cholicum, & similes febres. LA. Deus  
Bone, an non satius fuerat esse sobrium?  
Et sobrium posse inservire principi,  
Suumq; munus administrare: quàm pigro  
Affixum lecto, nec sibi prodesse, nec alii?

CH. Hodie, cum primum è somnus expergiscerem  
Capitis tantam sensi gravedinem, ut mihi  
In cerebrum migrasse cyclopas juraverim  
Qui feriant illud alternatis ictibus.

LA. Istos cyclopes citius experiere, quàm  
Voles. CH. Sed neq; dum omnem edormivi cre-  
pulars. (bè.)

LA. Quod reliquū vini est, nos discutiemus pro-  
CH. Nam oculi profecto mihi adhuc prospiciunt  
parum.

LA. Ac

*L.A. At ego nunc aperiãt tibi hũ pugniũ, scelerũ.  
CH. Itaq; huc exii, ut amoveã spaciando reliquũ.  
Sed qui sunt, quos adversum me ire conspicor?  
SY. Profecto, nisi me fallunt oculi, hic Chamus est,  
Qui nõs heri admodum indignis habuit modis:  
Certẽ ipsũ est. CH. perii oppido, video Syrum  
Et Labracem obvios. L.A. Quin irruo in ipsum,*

*Syre?*

*(animus,*

*SY. Mane hĩc, ego adibo. CH. Pol, nisi me fallit  
Haud multum a me aberit ingens infortunium.  
Ita in angustum redigor: nisi aliquid videro.  
Quid agam? Quid comminiscar? non queo, quid  
si sic agam?*

*Tantundem: at sic opinor? fieri non potest.*

*Euge: simulabo, quasi eos nunquam viderim.*

*SY. Hem oportunẽ? se ipsum querito. CH. Quid  
est?*

*SY. Rogas? flagitium hominis, nequam, ac mini-  
mi preti,*

*Qui modo nusquam loci comparebas mihi.*

*Nunc cum repente compares, peris. CH. quid hoc?  
Adolescens, quid tibi mecum negotii?*

*Qui mihi maledicas, homini ignoto insciens?*

*SY. Quid ais? ignoto insciens? quasi non noveris?*

*CH. Non a te polo ego te, quod sciam, unq; ante hac  
Vidi neq; novi. SY. Non me nosti furcifer?*

*CH. Si norim, non negem, SY. Chame vigila. CH.*

*alium*

*Me*

Me censeres, ac sum. SY. quem alium? non tu Isma-  
elis es

Parasitus? C.H. qui istic homo? SY. qui? Prace-  
ptor tuus,

Qui te contumelias ferre innocentibus

Docuit, C.H. quem tu Ismaelem, quas contumelias

Mihi pradicas, quem ego hominem sanè nullius

Coloris novi. SY. Dii te eradicent, scelus:

Quem hæc dicere non pudet, C.H. equidem vera  
memoro.

SY. Mentiris nebulo, qui tibi ignotum me ais,

Sed ut ut sit: tu me non nosti, novi ego

Te, C.H. at unde? SY. rogas scelestè? qui me hodie  
modo

Et Labracem nostrum de verberaveris:

Et agricolas heri mei in venationibus

Pene ad necem tractaveris, C.H. factum nego.

SY. At ego aio, Accede Labrax, nostin' hunc ver-  
beronem? (hem:

C.H. Dii deaq; te, & hunc male crucient, SY. E-

Nunquid nobis etiam maledictis & irruere

In ipsum Labrax: & jam par pari refer.

L.A. Iam dudum gestiebam mihi dari obviam

Hunc nequam, ut illatam ulciscerer injuriam.

SY. Quin irruis ergo? quin feris? L.A. Ita faciam

Hem tibi, bipedum nequissime, vapula, hem tibi,

Hem sic datur, si quis insontes laeserit.

G

CH, Vis



CH. Vis hac equidem est. SY. quin involas illi in oculos?

Rape, tunde, verbera, trabe, defige colaphis  
In terram. CH. qua te mala crux agitatur? quid tibi  
Mecum commercii? LA. Si nihil commercii  
Dudum fuisset: jam non miserè vapules.

SY. Sed ecce commodum huc recipit Sangario.

CH. Doleo me non habere lapidem, ut eo tibi  
Cerebrum excutiam. SY R. minaris? Sangario,  
ades,

Iurva hunc, constringite quadrupedem: discindite

CH. Elidam tibi oculos, ut sapiis coqui,  
Si me attingas scelestè. LA. at ego te, furcifer,  
Proripiam nunc pedibus, quasi occisam suem.

Sangario, quid cessas? Iurva me. CH. obsecro vos.  
LA. Nequiquam hercle obsecras. SY. Labrax feri,  
feri.

LA. Ferio. SY. at multum: rapite sublimem. CH.  
Obsecro vos.

SY. Facite inter terram atq; cœlum, ut medius fiet.

CH. Heu, heu mihi: LA. quid clamitas? CH. heu  
heu mihi:

LA. Frustra jam clamitas. Sangario, rape, trabe.

CH. Vis hac quidem hercle est, & trahi & tundi  
simul.

SY. Iura, te nociturum esse hac de re nemini.

Quod tu hodie verberatus es à nobis, Chame,

si

*Si saluum te mittimus hinc. CH. iurabo, ut lubet.*

*Praei verbum. SY. Diana te testor mihi:*

*Si cui noceam illorum, à quibus merito hodie*

*Sum verberatus, tunc ego oculos meos*

*Amittam, sic inquit Chame, & me tangito.*

*CH. Tunc ego oculos meos amittam, per Iovem*

*L.A. Si fraudasù, dicit o, ut te in Sylvâ Pharam*

*Leones & lupi dilanient dentibus.*

*Tecum hoc habeto tamen, ubi iuraveris.*

*STR. Nunc finite: I in malam rem. CH. ibi sum*

*quidem. SY. imò eris?*

*Si posthac te prehendero. CH. Cavebo istuc satis.*

*Ne huc redeam. SY. Si sapiis, nam ita te ornatum*

*probè*

*Hinc amittemus: ut te ipsum non noveris.*

*Sed herus egreditur, ite intrò, ne fortè nos*

*Hic ociosos assistisse sentiat.*

*CH. Profectò pessimus hic mihi illuxit dies.*

*Cui, si liceat, oculos effodiam lubens.*

*Sed erit, ubi hos nebulones ulciscar probè:*

*Neq̄ enim sol omnium dierum hic occidit.*

*Nunc eo domū: ut hanc rem hero meo renunciem.*

## ACTVS V. SCENA V.

Isacus, Abrahamus,

**S** At isne diu, pater, domi desedimus,

**G 2**

Eleasari

Eleasari expectantes reditum? AB. haud dum  
satis, (mum.

Iface. IS qui sic? AB. nam aliàs nunc redisset do-  
IS. Est hoc quidem verum: attamen absentia  
Huius mora, perquam mihi molesta est, Ab. Cur  
ita? (fuit

ISA. Rogas? Profectò nunquam ille antehac ab-  
Domo diutius, atq; adè toto mihi

Anno nunc abfuisse videtur. AN. bono animo es:  
Non spero, hìc eum saluum affuturum prope diem.

IS. Optatius certè evenire hodie mihi  
Nihil posset: quàm illum videre sospitem,

Nimis hoc me discrutiat: ne quid mali  
Aut adversi nunc perpeffus sis in via

Eleasarus: neu frustra iter hoc susceperit.  
Nam quia non redit, prob Deum, quæ cogito: &

Quibus sollicitor nunc rebus: ne aut ille aljerit:  
Aut uspiam ceciderit: aut aliquid perfregerit.

AB. Ridiculus: & frustra hac times, IS, qui dum,  
pater?

AB. Quia neg, hoc tibi, neg, illud sollicitudinem  
Afferre debet. Est in cælis arbiter:

Hominum quia facta, mores, pietatem & fidem  
Et omnium nomina, in manu signata habet:

Huic te confidere: in hunc te respicere volo:  
Huius opus est connubium: hìc Ada suam

Evam è costa edificatam, adduxit pronubus.

Ab

*Ab hoc petendum est felix matrimonium.*

*Nam ab eo solo, non aliunde id proficiscitur.*

*Sine hoc duce, qui negotii quid suscipit,*

*Is operam & sumptum perdit. Quia nihil*

*Ei acceptum est, quod humano proficiscitur*

*Consilio: neq; vera fretum est fiducia.*

*Facilius, si, qui pius est, & fide bona*

*Preditum, in solum respicit mitem Deum:*

*Quam qui simulator est, viam inveniet sibi.*

*IS. Ita est pater, ut dicis: sed interim tamen*

*Vitio ne mihi veritas velim, si idem mihi*

*Iam usu veniat, quod ceteris mortalibus.*

*Vt cuius tu rei cupidinem meo*

*Animo iniecasti, etus desiderio pio*

*Teneat; praesertim conjugis optatissima.*

*Nam homo sum, nec quicquam humani alienum*

*à me puto.*

*AB. Novi istuc, fili mi: neq; ego te saxenum,*

*Sed carneum genui. Veram scio tamen:*

*Modus omnibus in rebus remedium est optimum:*

*Nimia omnia nimium exhibent negotii.*

*Nam tu, quod absentis desiderio tuo*

*Iamdudum Eleasari teneris: id probo.*

*Sed te anxium nimis esse & sollicitum, haud probo.*

*IS. Quid ergo faciendum pater? AB. in spe scilicet*

*Patentiaq; permanendum: & fertis (et*

*Apud Deum precibus instandum: ut is suo*

Numine & iter servi, & totum negotium  
Clementer dirigat. Quid enim nos à Deo  
Unquam petivimus, cuius nos compotes  
Non fecerit? IS. Pater. AB. Quid est. IS. num  
ergo mihi

Licet paulisper digredi. AB. quònam Isace?  
IS. Rur concedam. AB. Quamobrem? IS. pre-  
candi gratiâ.

Nam solus cum illic sum, remotis arbitris,  
Ardentiùs precari mihi videor. AB. Benè est.  
I, quò lubet. IS. Benè vale tu interim, pater:  
Ego mox adero, AB. Benè ambula, fili mi, Isace.  
Ego interim, dum tururi hinc aberis, domi  
Tantisper obsidebo, dum huc Eleasarus  
Redeat. Nam quansum conjicio, haud procul ab-  
erit,

## ACTVS V. SCENA VI.

Isacus.

Octonarii Iambici.

**I**llinc hinc abiit: proh Deum, quantum in mi-  
serâ hac vitâ bonum  
Adeptus est: qui sapientem à Deo sortitus est pa-  
trem:  
Veluti hic meus est. Nam nunquam illum adeo,  
quin abeam ab eo doctior.

Modò

Modo enim ad pietatem verba tam egregia fecit,  
tam commodo.

Vt commodius non potuerit, sed ut ut sit, hoc certe  
nimis

Longum est mihi tempus: dum te carco Eleasere!

Nam hora terminus,

Quem tibi prastitueras, dudum abiit. Nimis haec  
res animum meum

Sollicitas: metuog<sup>s</sup> mali ne quid eveniat tibi in  
via:

Quod nolim: aut egritudo, aut remora in nego-  
tio intercesserit.

Quantoq<sup>s</sup> abes diutius: tanto magis desidero,

Magnog<sup>s</sup> cupio. Nam verissimū, vulgo quod dicier

Solet: spes, quae differtur, affligit animum, quan-  
quam scio,

Eleasarum, specōtata hominem prudentia & fi-  
dei, nihil,

Facturum negligenter: sed rem herilem, absente  
hero suo,

Tam sedulo & curaturum, quā si ipse assiet, aut  
rectius.

Proin Deum immortalem summis precibus oro,  
& obsecro: (dustria

Vt hoc iter illi fortunare vellet. Nam humanā in-  
Nihil confit, ubi non est praesto divina moderatio.

Nam sola haec, actionibus nostris, quasi quidam lu-  
cifer

G 4 Pralu-

*Prælu cet: sola hæc præstitura à nobis dirigit: sine  
hac*

*Negotium qui suscipit, laterem lavas: id quod  
mibi adeò*

*Multis meis experimentis demonstravit prudens  
pater.* (Deo

*Eamq; ob causam huc solus in rus concessi, ut mihi  
Vota faciam, & precibus totum illi commendem  
negotium,*

*Sed quos video procul advenire hominesq; nisi  
malè conspico,* (eres

*Camelis insident, & ducunt aliquot secum muli-  
Mirum profecto, ni clemens, & propitius mihi  
Deus,* (dium.

*Nec opinanti objiciat improvisum aliquod gau-*

## ACTVS V. SCENA VII.

Eleasarus, Rebecca, Isacus,

Senarii.

**C***Um benè re gesta saluus convertor domum,  
Deo æterno immortales habeo gratias:  
Qui solus in patriam ex peregrinus me locis  
Reducem facit: tuq; adeò herilù patria  
Salve: quam nunc ego duobus mensibus,  
Postquam hinc in Mesopotamiam abii, video lu-  
bens.*

RE.

RE. *Quis nam hic vir est, Eleasare mi, quem  
conspicor.*

EL. *Vbi? RE. Illic in agro, qui solus deambulat.  
IS. Est ne hic servus, de quo modo agebam, Elea-  
sarus?*

EL. *Estne hic herus meus Isacus? RE. quem hunc  
nominas?*

IS. *A. Is est profectò. ELE. cum esse autumno. RE.  
quà hic vir est?*

EL. *Papa! videon ego Isacum, an non? RE, quem  
vides?*

EL. *Herum meum. Nam hic est Isacus, huc qui ob  
viam*

*Venit. RE. sine desileam ex Camelo, & flammeo  
Faciem obnubam. EL. here salve. IS. salve mi E-  
leasare.*

*Sed quis comitatus hic? EL. apporto nuncium,  
Cuius maximè te fieri participem cupis.*

*IS. Quod nuncium? Satis ne sunt salva omnia?*

*EL. Imò omnia. Laus omnipotenti Deo, qui iter  
Secundavit clementi numine. IS. gaudeo.*

*EL. Atque hanc tibi virginem honestissimam o-  
mnium*

*Qua in terris vivunt, Bathuelis filiam,  
Neptem Nachori Rebeccam, gentilem tuam,  
Vxorem destinat: tibi desponsam à patre,  
Et totà à familià: ut atatem tecum exigat,*

G 5 Et



*Et pulchrâ prole, te letum faciat patrem.*

*IS. Quid ais? te adducere Bathuelis filiam?*

*EL. Etiam, IS. Rebeccam? EL. maximè, IS. ne-  
ptem Nachor?* (bi.)

*EL. Planissimè. IS. desponsam mihi? EL. dixi ti-*

*IS. Tibine ego credam? non ludis me? EL. Cur ego*

*Ludam: cur tu non credas? an fidem meam*

*Vnq̄ expertus es, ulla in re, lubricam aut malam?*

*IS. Atq; haud eò dico, quod diffidam tibi,*

*Eleasare, cuius in me expertus sum fidem:*

*Sed quod vix fieri hoc posse arbitratus fui,*

*Quod tu operâ perfecisti mihi tuâ probè.*

*EL. Imò hoc Dei perfectum operâ, num ambigis  
adhuc?*

*IS. Nihil: sed ago Deo omnipotenti gratias.*

*Qui me voti mei clementer compotem*

*Fecit: teq; reducem mihi & seni patri.*

*Cum tanta letitiâ & tantâ spe mihi reddidit,*

*Deinde & Bathueli & omni familia,*

*Quae affinitatem nostram tibi non abruit:*

*Tum verò praesertim tibi, castissima*

*Virgo Rebecca: tua, quae matrimonio*

*Dignum me censuisti, gratias ago:*

*Teq; accipio lubens, te complector anime*

*Mi, mea voluptas, mea spes in vitâ unicâ:*

*Diadema vitæ meae: oculus meus unicuique.*

*Meum solatium, quod Sarae funeri,*

*Et*

*Et lactus opponam meo. Quin detegis,  
Vultum? nam te pudicam esse, minimè ambigo.*  
**RE.** *Faciã quod me jubes, here mi Isace: nam tua  
Sum, tua volo esse: tibi semper morigera ero  
In rebus omnibus: tibi do me, domine mi;  
Tibi me committo: tua me mando fidei.*  
**IS.** *O fortunatum me! ut tua verba audio lubens;  
Ut te Rebecca mea, nunc conspicio lubens;  
Ve praelatiã lachryma prasiliunt mihi.*  
**EL.** *Quali tu seruo, tua commendasti bona?  
IS.* *Bono & fideli & fido, & cum magnã fide:  
Qui tantam offers adventu letitiam tuo.  
Tot commodas res offers: tot adimũ mihi  
Curas, quae exercuerunt me aliquot mensibus.*  
**EL.** *Ego quãm fideli animo in te fuerim here,  
Ex ipsa, te malo intus resciscere. IS.* *scio.  
Amoq; & laudo & vehementer te predico:  
Nam te esse erga me fido ingenio, comperi,  
Tibiq; exopto, ut reliquam vitam transigas  
Nobiscum felix, & fortunatus diu.  
Nunc ite intrò: nam dudum vos expectat senex,*  
**EL.** *Eamus: quando benè cessit negotium  
Nam non est expectandum, dum exeant: intus  
Res transigetur, intus desponsabitur.  
Quod reliquum est, id vobis exponet Cario.*  
**CARIO.** *Speẽtatores: Poẽta noster hic novus,  
Daturus*

*Daturum vobis se promittit propediem  
Novam, facetam, & haud illeptam fabulam.  
Cuius vos argumenti, nil simile vsquam  
Videritis: Verum ea lege, se facturum ait,  
Si vos & huic novae sponsae hymnum in nuptiis,  
Et huic etiam plausum detis Comediae.*

E I N I S.

